



TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Aşağıdaki sorularımın, **Adalet Bakanı Yılmaz Tunç** tarafından Anayasanın 98 ve İç Tüzüğü'nün 96. ve 99. Maddeleri gereğince yazılı olarak cevaplandırılmasını arz ederim.

Öznur Bartın

Hakkâri Milletvekili

Cezaevlerinde tutuklu ve hükümlülerin tahliye süreçlerinde uygulanan İdare ve Gözlem Kurulu kararları, hukuki ve insani açıdan ciddi tartışmalara neden olmaktadır. Son olarak, Bakırköy Kadın Kapalı Cezaevi'nde 30 yıldır tutuklu bulunan Elif Yaş'ın tahliye süreci, "pişmanlık dayatması" kapsamında değerlendirilen gerekçelerle 6 ay ertelenmiştir. Yaş'a "Bağımsız koğuşa geçmeyi hiç düşünmedin mi?" sorusu yöneltilmiş, verdiği olumsuz yanıt nedeniyle infazı ertelenmiştir.

Aynı şekilde, geçmişte benzer nedenlerle infazı ertelenen ancak sonrasında tahliye edilen Ali Ekber Sever ve Ergin Çiçekler'in açıklamaları, bu uygulamaların keyfiyete ve siyasi saiklere dayandığına dair iddiaları güçlendirmektedir. Bu tür uygulamalar, Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Kanun'un 89. ve 107. maddelerindeki düzenlemeler ile uluslararası insan hakları sözleşmelerine aykırılık taşımaktadır. Özellikle, Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi'nin (AİHS) 5. ve 6. maddeleri gereği adil yargılanma ve özgürlük hakkının korunması ilkeleri ihlal edilmektedir.

İdare ve gözlem kurullarının kaldırılması gerektiği, bu kurulların zamanla siyasi kararlar aldırarak bir mekanizma haline gelmesinden kaynaklanmaktadır. Cezaevlerinde hükümlülerin durumlarının denetlenmesi amacıyla kurulan bu yapılar, çoğu zaman adli ve idari süreçlerin ötesine geçerek, siyasi müdahalelere zemin hazırlayabilmektedir. Bu durum, adaletin ve insan haklarının sağlanmasında ciddi sorunlar yaratmakta ve cezaevlerindeki yönetim süreçlerini demokratik ilkelerden uzaklaştırmaktadır. Dolayısıyla, idare ve gözlem kurullarının kaldırılması, cezaevlerinin yönetimi ve denetimi için daha şeffaf, adil ve tarafsız bir sistemin oluşturulmasına olanak sağlayacak ve siyasi etkilerden uzak bir yaklaşım benimsenmesini mümkün kılacaktır.

İnsan Hakları Derneği'nin (İHD) verilerine göre, son yıllarda bazı mahpusların infazlarının ısrarla yakıldığı ve bu durumun uluslararası insan hakları standartlarına aykırılık teşkil ettiği ifade edilmektedir. Elif Yaş ve benzeri durumda bulunan mahpusların tahliye süreçlerinde yaşadığı sorunlar, ceza infaz sisteminde kapsamlı bir reforma ihtiyaç olduğunu göstermektedir. Bakanlığınızın bu süreçlerin şeffaf, adil ve hukuka uygun bir şekilde işletilmesi için hangi adımları atacağını kamuoyuna açıklaması elzemdir.

Bu bağlamda;

1. Elif Yaş örneğinde olduğu gibi, bazı mahpusların tahliye süreçlerinde kullanılan “pişmanlık dayatması” ve “bağımsız koğuş” gerekçeleri hangi hukuki dayanaklara dayanmaktadır? Bu uygulamaların Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Kanun ile uyumluluğu nasıl değerlendirilmektedir?
2. Mahpusların tahliye taleplerinin reddedilmesinde kullanılan kriterlerin, Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Kanun’un ilgili maddelerine uygun olmadığı iddialarına ne yanıt vermektесiniz? Bu durum, Anayasa’nın 10. maddesindeki eşitlik ilkesine aykırılık teşkil etmiyor mudur?
3. Ülke genelinde İdare ve Gözlem Kurulları tarafından son yıllarda yılda kaç mahpusun infazı ertelenmiştir? Bu kararlara itiraz eden mahpus sayısı nedir ve bu itirazların kaç mahkemelerce haklı bulunarak iptal edilmiştir?
4. Türkiye’nin taraf olduğu Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi (AİHS) ve Birleşmiş Milletler Mahpusların İslahı İçin Asgari Standart Kuralları (Nelson Mandela Kuralları) bağlamında, mahpuslara yönelik infaz erteleme kararlarının uluslararası normlarla uyumu nasıl değerlendirilmektedir?
5. İdare ve Gözlem Kurulları’nın kararlarının şeffaf ve denetlenebilir olması için bakanlığınızca yapılan çalışmalar nelerdir? Kurul üyelerinin seçimi ve eğitim süreçlerinde uluslararası standartlara uygunluk sağlanmakta mıdır? Söz konusu kurulun kaldırılması amacıyla herhangi bir çalışma yürütülecek midir?
6. Mahpusların tahliye süreçlerindeki ayrımcı uygulamaların önlenmesi ve iyi hal değerlendirmesinin objektif kriterlere bağlanması için bir reform planınız bulunmakta mıdır? Bu konuda atılacak adımlar nelerdir?
7. Elif Yaşın’ın infazının ertelenmesine ilişkin kararın iptaline yönelik Bakanlığınız herhangi bir girişimde bulunacak mıdır?